

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону про Національну комісію з питань захисту персональних даних та доступу до публічної інформації (реєстр. № 6177 від 18.10.2021, н.д. Тарасенко Т.П., Чернів Є.В. та інші)¹

1. Загальна характеристика законопроекту.

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є створення незалежного органу виконавчої влади із спеціальним статусом з метою імплементації на національному рівні міжнародних стандартів в сфері захисту права на доступ до інформації та права на захист персональних даних.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Предмет правового регулювання законопроекту охоплюється положеннями статті 15 «Захист персональних даних» Розділу III «Юстиція, свобода та безпека» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, які є предметом правового регулювання законопроекту, в Європейському Союзі регулюються:

– Конвенцією Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних (далі – Конвенція 108);

– Регламентом Європейського Парламенту та Ради 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Official Journal L 119, 4.5.2016, р. 1–88) (далі – Регламент 2016/679);

– Директивою Європейського Парламенту та Ради 2019/1024 від 20 червня 2019 року щодо відкритих даних та повторного використання інформації державного сектору (Official Journal L 172, 26.6.2019, р. 56–83) (далі – Директива 2019/1024).

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 02 лютого 2022 року (протокол № 96) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

За результатами правового аналізу проєкту Закону щодо його відповідності *acquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Відповідно до статті 10 Конвенції 108 – кожна Сторона зобов'язується встановити відповідні санкції та засоби правового захисту стосовно порушень положень внутрішнього права, що запроваджують основоположні принципи захисту персональних даних, визначені в цій главі.

Згідно з положеннями *статті 15 Угоди про асоціацію*, Сторони домовились співробітничати з метою забезпечення належного рівня захисту персональних даних відповідно до найвищих європейських та міжнародних стандартів, зокрема відповідних документів Ради Європи. Співробітництво у сфері захисту персональних даних може включати, *inter alia*, обмін інформацією та експертами.

Регламент 2016/679 установлює норми щодо захисту фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і норми про вільний рух персональних даних. Цей Регламент захищає фундаментальні права і свободи фізичних осіб, зокрема їхнє право на захист персональних даних.

Як зазначено в пункті 1 преамбули Регламенту 2016/679, захист фізичних осіб під час опрацювання персональних даних є фундаментальним правом. Статтею 8 (1) Хартії фундаментальних прав Європейського Союзу і статтею 16 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС) встановлено, що кожна особа має право на захист своїх персональних даних.

Для забезпечення сталого та високого рівня захисту фізичних осіб і усунення перешкод для потоків персональних даних у межах Союзу, у всіх державах-членах рівень захисту прав і свобод фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням таких даних повинен бути однаковим (пункт 10 преамбули Регламенту 2016/679).

Відповідно до положень Регламенту 2016/679, заснування наглядових органів у державах-членах, наділених правом виконувати свої завдання та реалізовувати свої повноваження у повній незалежності, є істотним компонентом захисту фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням їхніх персональних даних. Незалежність наглядових органів не повинна означати те, що наглядові органи не можуть підлягати дії механізмів контролю чи моніторингу щодо їхніх фінансових витрат або судовій перевірці. Наглядові органи повинні здійснювати моніторинг застосування положень відповідно до цього Регламенту та сприяти його послідовному застосуванню в межах Союзу, для того, щоб захистити фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням їхніх персональних даних і сприяти вільному потоку персональних даних у межах внутрішнього ринку.

Положення частини першої статті 2 законопроекту, що Національна комісія з питань захисту персональних даних та доступу до публічної інформації (далі – Національна комісія) є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері захисту персональних даних та доступу до публічної інформації, а також здійснює державний контроль за дотриманням законодавства про захист персональних даних та/або доступ до публічної інформації узгоджується з положеннями частини першої статті 51 Регламенту 2016/679, в якій зазначено,

що кожна держава-член покладає на один або декілька незалежних публічних органів відповідальність за моніторинг застосування цього Регламенту, для того, щоб захистити фундаментальні права та свободи фізичних осіб у сфері опрацювання та сприяти вільному руху персональних даних у межах Союзу («наглядний орган»).

Також зазначене положення статті 2 законопроекту щодо покладення на Національну комісію повноважень щодо захисту права на доступ до публічної інформації узгоджується з пунктом 4 статті 4 Директиви 2019/1024.

Визначені в статті 4 законопроекту форми діяльності Національної комісії, її основні завдання, повноваження і права узгоджуються з відповідними положеннями статей 55, 57, 58 Регламенту 2016/679.

Положення частин першої та четвертої статті 6 законопроекту щодо гарантій незалежності Національної комісії від впливу чи втручання у її діяльність узгоджується з положеннями частини першої статті 52 Регламенту 2016/679, в якій зазначено, що кожний наглядовий орган діє абсолютно незалежно під час виконання своїх завдань та здійснення своїх повноважень згідно з цим Регламентом.

Статтею 8 законопроекту встановлено вимоги до члена Національної комісії. Такі вимоги відповідають положенням частини другої статті 53 та пункту (b) частини першої статті 54 Регламенту 2016/679, в яких, зокрема, зазначено, що кожний член повинен мати кваліфікації, досвід і вміння, зокрема, в сфері захисту персональних даних, які є необхідними для виконання його обов'язків та здійснення повноважень.

Встановлені частиною третьою статті 8 законопроекту обмеження щодо того, що «член Національної комісії не може бути народним депутатом України або мати інший представницький мандат, входити до складу виборчих комісій та комісій з референдумів, займатися підприємницькою діяльністю, виконувати роботу на умовах сумісництва (крім наукової, викладацької та творчої діяльності, інструкторської та суддівської із спорту, медичної практики), входити до складу правління чи інших виконавчих органів організацій. Член Національної комісії не може входити до складу органів виконавчої влади та виконавчих органів місцевого самоврядування» – відповідають положенням пункту (f) частини першої статті 54 Регламенту 2016/679.

В частині першій статті 9 законопроекту зазначено, що члени Національної комісії призначаються на посаду Кабінетом Міністрів України строком на п'ять років за результатами відкритого конкурсу, який проводиться Конкурсною комісією з обрання членів Національної комісії. Одна і та сама особа не може обіймати цю посаду два строки підряд. Зазначена норма відповідає положенням статті 54 Регламенту 2016/679 щодо правил заснування наглядового органу.

Положення статті 10 законопроекту про підстави припинення повноважень члена Національної комісії узгоджуються з нормами частини третьої статті 53 Регламенту 2016/679, в якій визначено, що обов'язки члена припиняються в разі закінчення строку повноваження, відставки чи обов'язкового виходу на пенсію згідно з законодавством відповідної держави-члена.

Частиною другою статті 18 законопроекту визначено, що у Державному бюджеті України видатки на фінансування Національної комісії визначаються окремим рядком на рівні, що забезпечує належне виконання повноважень Національної комісії. Таке положення частково узгоджується з нормами частини шостої статті 52 Регламенту 2016/679, в якій зазначено, що кожна держава-член забезпечує, щоб кожний наглядовий орган підлягав фінансовому контролю, що не впливає на його незалежність, і мав окремі, публічні річні бюджети, що може бути частиною загальнодержавного або національного бюджету.

В частині четвертій статті 18 законопроекту зазначено, що Національна комісія забезпечується необхідними матеріальними засобами, технікою, обладнанням, іншим майном для здійснення своїх повноважень. Таке положення відповідає нормам частини четвертої статті 52 Регламенту 2016/679, в якій зазначено, що кожна держава-член забезпечує, щоб кожний наглядовий орган мав у своєму розпорядженні людські, технічні та фінансові ресурси, приміщення та інфраструктуру, необхідну для результативного виконання своїх завдань та здійснення своїх повноважень, у тому числі тих, які здійснюють в контексті взаємної допомоги, співпраці та участі в Раді.

Порядок звернення до Національної комісії зазначений в статті 23 законопроекту узгоджується з положеннями статті 77 Регламенту 2016/679, в якій, зокрема, зазначено, що без обмеження будь-якого іншого адміністративного або судового засобу правового захисту, кожний суб'єкт даних повинен мати право на подання скарги до наглядового органу, зокрема, в державі-члені за місцем постійного проживання, місцем роботи чи місцем заявленого порушення, якщо суб'єкт даних вважає, що опрацювання його або її персональних даних порушує положення цього Регламенту.

Положення законопроекту щодо права здійснення виїзних та безвиїзних, планових, позапланових перевірок суб'єктів контролю, зокрема, на такій підставі як внесення перевірки до щорічного плану перевірок (пункт 16 частини четвертої статті 4, стаття 45) не узгоджується із статтею 58 Регламенту 2016/679, в якій не передбачено вищезазначеної підстави і визначено чіткі завдання, які мають бути покладені на наглядовий орган.

Зазначені в статті 48 законопроекту норми щодо щорічних та спеціальних доповідей Національної комісії відповідають положенням статті 59 Регламенту 2016/679, в якій визначено, що кожний наглядовий орган складає щорічний звіт про свою діяльність, що може містити список типів порушення, про які було повідомлено, та типи заходів, яких було вжито відповідно до статті 58(2). Ці звіти передають до національного парламенту, уряду та інших органів, як це призначено законодавством держави-члена. Громадськість, Комісія та Рада отримують до них доступ.

Разом з тим, в законопроекті не відображені наступні положення Регламенту 2016/679 щодо:

– поширення на членів Національної комісії та її персонал обов'язку збереження професійної таємниці як протягом, так і після строку їхніх повноважень, щодо будь-якої конфіденційної інформації, про яку вони дізналися

під час виконання своїх завдань або реалізації своїх повноважень (частина друга статті 54 Регламенту);

– приділення особливої уваги опрацюванню персональних даних, спрямованому безпосередньо на дітей (пункт (b) частини першої статті 57 Регламенту);

– виконання завдань наглядового органу на безоплатній основі для суб'єкта даних і, за необхідності, для співробітника з питань захисту даних, також Регламентом передбачено, що у випадку, якщо запити є явно необґрунтованими чи надмірними, зокрема, через їхнє багаторазове повторення, наглядовий орган може стягувати розумну плату, що ґрунтується на адміністративних витратах, або ухилитися від виконання дій на запит. Наглядовий орган повинен нести тягар доведення явно необґрунтованого чи надмірного характеру запиту (частини третя та четверта статті 57 Регламенту);

– повноваження наглядового органу наказувати здійснити виправлення чи стирання персональних даних або обмеження їх опрацювання, і нотифікацію про такі дії кожного одержувача, якому було розкрито персональні дані, а також призупиняти потоки даних до одержувача в третій країні чи до міжнародної організації (пункти (g) та (j) частини другої статті 58 Регламенту);

– заохочення розроблення кодексів поведінки, надання висновку і їх схвалення (пункт (m) частини першої статті 57 Регламенту);

– встановлення переліку характеристик правопорушення, які необхідно враховувати при визначенні розміру штрафу (в частині другій статті 83 Регламенту визначено 11 характеристик, зокрема: специфіка, ступінь тяжкості і тривалість порушення, кількість суб'єктів даних, які зазнали впливу і рівень шкоди, заподіяної їм; навмисний або недбалий характер порушення; будь-які дії, вжиті контролером або оператором для зниження рівня шкоди, заподіяної суб'єктами даних; категорії персональних даних, на які вплинуло порушення).

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект Закону **не суперечить** зобов'язанням України відповідно до Угоди про асоціацію та праву Європейського Союзу, але **потребує суттєвого доопрацювання**, зокрема, з метою врахування зазначених положень Регламенту 2016/679.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/03-2022/37746 від 09.02.2022

823233